

Jeruzalem blijft het nieuws halen Jeruzalem - een stad van vrede?

Het is niet iedereen gegeven om in het Heilige Land de stad Jeruzalem te bezoeken. Naast de geografische, religieuze en historische realiteit van de stad heeft Jeruzalem ook een spirituele dimensie als de Eeuwige en Heilige Stad van het Geloof.

In het evangelie wenst Jezus zijn volgelingen een goede reis naar Jeruzalem. Ook hijzelf is onderweg met Jeruzalem als eindbestemming.¹ Voor ons, mensen van het hier en nu, kan Jeruzalem een reisbestemming zijn. We hoeven er niet eens het vliegtuig voor te nemen. Het is een bestemming in de spirituele zin van het woord: Jeruzalem is de stad van ultieme en totale vrede, de stad om geborgenheid te vinden in God.

Het hedendaagse, werkelijke Jeruzalem is nog ver van vrede verwijderd. Nu is het meer een stad van onvrede en verdeeldheid. Die realiteit spreekt voor zichzelf: vrede is en blijft een moeilijke taak, zowel in de stad als in het eigen hart. Jezus wenst ons zeer die vrede te vinden. Wanneer we onder de mensen komen, zou ons eerste woord een wens van vrede moeten zijn en onze eerste taak werken aan vrede.

Die vrede moet spreken uit de manier waarop we te werk gaan. Als een “lam onder de wolven”, zoals Jezus het noemt. Je gaat op weg naar mensen in volledige weerloosheid. Je hebt geen dikke portemonnee in je zak, je draagt geen hippe modekleding, en je hebt niks om iets mee af te dwingen. Je hebt alleen jezelf, met als enige boodschap de kwetsbare boodschap van Gods liefde voor de mensen.

In Jeruzalem kan je het vertrouwen van God ervaren. Die plek kan niet altijd gevonden worden. Die bestemming staat niet beschreven in een reisgids, maar ligt in jezelf besloten; ze is aanwezig in plekken waar je mensen kan ontmoeten die vrede uitstralen en waar jijzelf aan vrede bij kan dragen.

Echter, een spirituele benadering van de stad van vrede kan niet los gezien worden van de hedendaagse realiteit.

Kom en zie

Jeruzalem als gelovige ‘in persona’ bezoeken kan ontzettend veel openbaren. Ruik en voel de stad! Je zal voldoende tijd nodig hebben om je in de vele aspecten van de stad, zowel religieus als cultureel, in te kunnen voelen.

De Oude Stad is bijzonder rijk en herbergt een enorme schat aan geschiedenis en religieuze traditie. Jeruzalem is echter ook getekend door een gewelddadig verleden. Tot op de dag van vandaag is het een diep verdeelde stad. Zijn toekomst is onzeker.

Drie monotheïstische religies vormen samen een driezijdig geheel van heilige plaatsen en aanwezigheid: het jodendom, het christendom en de islam. Twee volken leggen beslag op Jeruzalem als hun hoofdstad: Israël en Palestina.

Vervlochten heilige plaatsen

Israël beschouwt Jeruzalem als zijn eeuwige en ondeelbare hoofdstad. Volgens het joodse geloof huist Jeruzalem op de rots waar Abraham bereid was Isaac op te offeren, alsook op het heilige van het heilige, de tempel van Salomo (de Eerste Tempel).ⁱⁱ De Westmuur of ‘Klaagmuur’ⁱⁱⁱ staat symbool voor de Joodse aanwezigheid.

Voor de Palestijnen heeft Jeruzalem dezelfde religieuze betekenis als voor de gehele islamitische wereld. Binnen de islam wordt de stad als de derde heiligste plek beschouwd, omdat de profeet Mohammed van diezelfde rots naar de hemel zou zijn opgestegen. Op die plek staat nu ‘de verste moskee’, de Al Aqsa-moskee.^{iv}

Vanuit militair, strategisch en geografisch oogpunt is Jeruzalem niet heel belangrijk. Er is geen industrie, geen rivier, geen luchthaven. Het culturele en religieuze belang van de stad is echter gigantisch. Ideologie overtreft de locatie. Met betrekking tot autoriteit over en toegang tot Jeruzalem zal het bereiken van een compromis moeilijk zijn.

In 2017 verklaarde president Trump dat de Verenigde Staten Jeruzalem als hoofdstad van Israël erkennen.^v Het Congres was hiervan al sinds 1995 voorstander en had geld beschikbaar gesteld om de Amerikaanse ambassade van Tel Aviv naar Jeruzalem te verplaatsen. De presidenten Clinton, Bush en Obama hadden echter herhaaldelijk getekend voor halfjaarlijks uitstel van die verplaatsing. De officiële verhuizing vond plaats in mei 2018.

Dat is een provocatie voor de Palestijnen en het blokkeert een tweestatenoplossing waarbij Jeruzalem de hoofdstad van zowel Israël als Palestina is. Ondanks het verdere ‘verjoodsen’ van de stad, zou Oost-Jeruzalem ook de hoofdstad van de Palestijnen moeten worden, zoals erkend in internationaal recht.^{vi}

Als reactie op de verhuizing van de VS-ambassade naar Jeruzalem stemden 128 landen voor een spoedsessie van de Algemene Vergadering van de VN op 21 december 2017^{vii} om elke beslissing of elk besluit dat het karakter, de status of de demografische samenstelling van Jeruzalem zou kunnen veranderen, nietig te verklaren. Het werd een oproep aan staten om hun diplomatieke missies niet van Tel Aviv naar Jeruzalem te verplaatsen. Bovendien mag de rol van de VN in het vredesproces niet gecompromitteerd worden.

De status quo van Jeruzalem behouden

Vrije toegang tot de heilige plaatsen voor alle drie de religies is essentieel. De geschiedenis van zulke vrije toegang gaat terug tot kalief Omar Bin al Khattab. In 637 na Christus bezocht hij met patriarch Sophronios de Verrijzeniskerk en weigerde hij bij de kerk te bidden toen de islamitische gebedsoproep klonk. Deze symbolische en praktische daad van de kalief garandeerde voor de volgende generaties het recht van christenen om ongehinderd hun eigen heilige plaatsen te bezoeken.

In 1852 vaardigde de Ottomaanse sultan Abdul Majid het Status Quo-decreet^{viii} uit om vrije toegang, bezit en aanbidding in de Verrijzeniskerk en zes andere christelijke plekken te reguleren. Ook in de latere geschiedenis vielen de heilige plaatsen onder de bestaande reglementen voor religieus voogdijchap.

Resoluties 181 (1947) en 194 (1948) van de Algemene Vergadering van de VN adviseerden respectievelijk het plaatsen van Jeruzalem onder internationaal beheer en internationalisering en demilitarisering van de stad om vrije toegang en bescherming van Jeruzalems heilige plaatsen te garanderen.

Ook nog na de oorlog in 1967 en het begin van de Israëliëse bezetting van de Golanhoogte, de Westelijke Jordaanoever en Gaza was de vrije toegang tot de verschillende religieuze plekken een gegeven. De internationale gemeenschap heeft herhaaldelijk verklaard dat het geen enkel unilateraal besluit met het doel om de status quo van Jeruzalem te veranderen, zou accepteren. Vandaag de dag luidt het standpunt dat Jeruzalem een zaak van finale status is die door directe onderhandelingen opgelost moet worden.

Jodendom en islam hebben dezelfde heilige plaatsen

Sommige aanhangers van het jodendom redeneren dat zij het recht hebben om bij Al Haram Al Sharif, de Tempelberg^{ix}, te bidden. In principe hebben zij gelijk. In een open samenleving gekenmerkt door politieke en religieuze tolerantie zouden joden de heilige plaatsen van moslims moeten kunnen bezoeken en andersom. Moslims zouden de Klaagmuur en het Graf van Rachel^x moeten kunnen bezoeken, plaatsen die zowel voor joden als moslims heilig zijn. De Ibrahimi-moskee in Hebron is al net zo verdeeld.

Het beleid zou moeten zijn dat er geen exclusiviteit met betrekking tot de heilige plaatsen is; zij zouden voor alle gelovigen toegankelijk moeten zijn. Alle gelovigen van de drie monotheïstische religies zouden het multiculturele en multireligieuze mozaïekkarakter van Jeruzalem moeten garanderen.

Jeruzalem en Bethlehem zijn één identiteit

Sinds 2002 heeft de Israëliëse regering een afscheidingsmuur gebouwd en een vergunningensysteem ingevoerd.^{xi} Deze maatregelen hebben effectief tot een scheiding van Bethlehem met zijn zusterstad Jeruzalem geleid. Historisch gezien en voor pelgrims- en toeristendoeleinden zijn beide steden nooit eerder van elkaar gescheiden. Praktisch gezien ligt Bethlehem aan de zuidgrens van Jeruzalem.

Toen de VN het 'Corpus Separatum'-idee^{xii} doorvoerden, omsloot dat naast Jeruzalem ook Bethlehem en omgeving. Jeruzalem en Bethlehem kan men niet van elkaar scheiden; elke toekomstige overeenkomst moet hun historische, religieuze en geografische complementariteit in overweging nemen.

Conclusie

1. De internationale gemeenschap moet de politieke wil ontwikkelen om ondubbelzinnig unilaterale plannen te blokkeren die de status van Jeruzalem veranderen; ze moet de resoluties 478 en 2334 van de VN-Veiligheidsraad blijven respecteren (een halt aan de annexatie van en het blijven bouwen van nederzettingen in Oost-Jeruzalem), en maatregelen nemen om een einde aan de bezetting en de aanhoudende schendingen van internationaal recht en

mensenrechten te garanderen, zoals de vernietiging van huizen, voornamelijk in Oost-Jeruzalem.

2. De internationale gemeenschap moet doorgaan met het monitoren van schendingen van het recht op vrije toegang van zowel Palestijnen, moslims en christenen tot heilige plaatsen. Vasthouden aan de status quo moet het uitgangspunt zijn in het reguleren van connecties tot heilige plaatsen, ondanks verhalen dat de omstandigheden zijn veranderd. Dat is met name belangrijk wanneer het gaat om plaatsen die heilig zijn voor meer dan één religie.
3. Ten slotte blijft de noodzaak van een politieke oplossing van het allergrootste belang. Jeruzalem blijft een universele stad en de internationale gemeenschap moet doen wat ze kan om dit karakter van de stad te behouden en om toegang tot de relevante heilige plaatsen voor de verschillende religieuze gemeenschappen te garanderen. Jeruzalem zal nooit één open stad zijn wanneer de realiteit van twee Jeruzalems (Oost- en West-) niet door beide kanten wordt erkend en geaccepteerd. Duurzame vrede in Palestina en Israël kan alleen bereikt worden als Jeruzalem het huidige thuis van zowel Israëliërs als Palestijnen blijft en de toekomstige hoofdstad van hun twee naties wordt. Jeruzalem zou de gezegende stad voor alle mensen moeten zijn.

De Bijbelse oproep om naar Jeruzalem en het Heilige Land te komen, luidt: “Kom en zie”, zodat mensen zowel de heilige plaatsen kunnen bezoeken als in contact met de lokale mensen kunnen komen. Een pelgrimage wordt een zoektocht naar spiritualiteit door ontmoetingen met andere mensen en wordt een zoektocht naar Gods waarheid. Het is pelgrims aan te raden om het contact met mensen te zoeken, een pad dat leidt naar wederkerigheid, solidariteit en het ontdekken van de echte menselijke gemeenschap. Op deze manier kunnen pelgrims en alle mensen van goede wil hun steun en zegen geven aan alle Palestijnse en Israëlische vredesbouwers.

800 jaar Franciscus en de Sultan^{xiii}

Franciscus van Assisi wordt op 4 oktober 2019 herdacht. Deze dag is gewijd aan zijn ontmoeting met de sultan van Egypte, 800 jaar geleden; een bijzonder inspirerend vredesinitiatief om het ‘vijanddenken’ ten tijde van de kruistochten te doorbreken. Franciscus en de sultan staan voor een verhaal van een geïnspireerde ontmoeting en het werken aan vrede. Echter, als we zulke verzoeningsmomenten 800 jaar later mogelijk willen maken, dan zullen we meer in vrede moeten investeren.

Op vrijdag 4 oktober 2019, rond 14 uur, zullen overal ter wereld - tegelijk met de islamitische gebedsoproep - kerkklokken klinken als uitnodiging om samen in solidariteit te bidden voor vrede, dialoog en ontmoeting.

Paul Lansu,

Antwerpen, 21 juli 2019

ⁱ Zie Lukas 10, 1-20.

ⁱⁱ https://en.wikipedia.org/wiki/Solomon%27s_Temple

-
- iii https://en.wikipedia.org/wiki/Western_Wall
- iv https://en.wikipedia.org/wiki/Al-Aqsa_Mosque
- v https://en.wikipedia.org/wiki/United_States_recognition_of_Jerusalem_as_capital_of_Israel
- vi https://nl.wikipedia.org/wiki/Resolutie_181_Algemene_Vergadering_Verenigde_Naties
- vii <https://www.un.org/press/en/2017/ga11995.doc.htm>
- viii [https://en.wikipedia.org/wiki/Status_Quo_\(Jerusalem_and_Bethlehem\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Status_Quo_(Jerusalem_and_Bethlehem))
- ix https://en.wikipedia.org/wiki/Temple_Mount
- x https://en.wikipedia.org/wiki/Rachel%27s_Tomb
- xi https://www.btselem.org/freedom_of_movement
- xii [https://en.wikipedia.org/wiki/Corpus_separatum_\(Jerusalem\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Corpus_separatum_(Jerusalem))
- xiii <https://indianexpress.com/article/research/pope-francis-abu-dhabi-st-francis-sultan-of-egypt-5572722/>